

Tiina Elo vihr ym.

Lakialoite laiksi metsästyslain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tällä aloitteella lisättäisiin metsästyslain 33 §:n 2 momenttiin kohta, joka kieltää ruokinnan käytön houkuttimena vesilintujen metsästyksessä. Aloitteella kiellettäisiin kaikki sellainen toiminta, jossa vesilinnuille tuodaan ravintoa, jonka tarkoituksena on houkutella ne paikalle, josta ne voidaan metsästää. Riistapeltoja tai vastaavia riistaeläimille suojaa antavia ja luonnon monimuotoisuutta vahvistavia rakenteita ei kiellettäisi.

PERUSTELUT

Suomen riistavesilintujen tilanne on hälyttävä. Vesilintujen kannat ovat pitkään heikentyneet, ja useat lajit on todettu uhanalaisiksi. Punasotka on luokiteltu Suomessa äärimmäisen uhanalaiseksi. Tundrametsähanhi, tukkasotka, haahka ja nokikana on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi ja taigametsähanhi, haapana, jouhisorsa sekä heinätavi vaarantuneiksi. Alli, tukkakoskelo ja isokoskelo ovat Suomessa silmälläpidettäviä, mutta alli on maailmanlaajuisesti vaarantunut.

Metsästyskuolleisuuden vähentäminen on yksinkertainen ja nopea tapa auttaa ahdingossa olevia lajeja. Toistaiseksi riistavesilinnuista vain nokikanan ja punasotkan metsästys on maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä väliaikaisesti kielletty. Punasotkan metsästys kiellettiin BirdLifen toimenpiteiden ansiosta vuonna 2018 ja nokikanan vuonna 2023.

Erityisen haitalliseksi voidaan katsoa niin sanottu ruokintametsästys, jossa vesilintuja houkutel-
laan suurissa määrin ruokinnalle, josta niitä ammutaan runsaslukuisesti. LongPlay selvitti alku-
vuodesta 2024, että ruokintametsästystä harjoittavat etenkin metsästysturismia pyörittävät yrittä-
jät. Saalismäärät ovat suuria. Yksittäisinä päivinä ruokintapaikoilta voidaan ampua jopa satoja
lintuja.

Luonnonvarakeskuksen tekemän tutkimuksen mukaan vesilintuja ruokitaan vuosittain noin kuu-
della miljoonalla kilolla viljaa. Keskimääräisellä ruokinnalla viljaa on tarjolla lähes 400 kiloa ja
osalla jopa tuhansia kiloja, ja vesilinnut kerääntyvät niille laajalta alueelta helpon ravinnon vuok-
si. Uhanalaisten lajien lisäksi ruokintametsästyksellä on todennäköisesti vaikutuksia myös elin-
voimaisempien lajien kantoihin, sillä ruokintojen valtavat saalismäärät ylittävät lähialueen vesi-
lintujen poikastuotannon jopa moninkertaisesti.

Lakialoite LA 39/2024 vp

Pahimmillaan ruokintametsästys johtaa siihen, että ruokinnalla houkutellaan lintuja pois läheisiltä suojelualueilta ja linnut tapetaan alueen ulkopuolella. Näin tiedetään käyneen myös sellaisten alueiden läheisyydessä, joiden perustamisen syy on nimenomaan alueen vesilintukantojen heikko tila ja joilla on tehty valtion rahoittamia elinympäristön kunnostustoimia.

Ruokintametsästyksen kieltoa selvitettiin viime hallituskaudella, ja maa- ja metsätalousministeriö laittoi vuonna 2021 lausunnolle luonnoksen asetuksesta, jolla ruokintametsästys olisi kielletty kolmeksi vuodeksi. Huolimatta kiellon saamasta laajasta tuesta asia pysähtyi maa- ja metsätalousministeriössä. Ruokintametsästyksen kieltoa tuetaan laajasti paitsi luonnonsuojelujärjestöissä ja hallinnossa myös metsästäjien keskuudessa. Metsästäjistä yli puolet vastustaa voimakkaasti vesilintujen ruokintaan perustuvaa metsästystä ja vain alle 10 prosenttia pitää sitä suuressa määrin tai täysin hyväksyttävänä.

Ruokintametsästys aiheuttaa myös muuta haittaa. Ruokinta voi ylläpitää haitallisten vieraspetojen, kuten viljaruokinnoille syömään hakeutuvien supikoirien, kantoja. Ruokintametsästys kasvattaa myös patogeenien, kuten lintuinfluenssan, tarttumis- ja leviämiskä, koska se kerää pienelle alueelle paljon lintuja ja vesilinnut ulostavat tuodun viljan päälle. Ruokinta voi myös aiheuttaa rehevöitymistä ja heikentää vesistöjen tilaa.

Haitallisten vaikutusten vuoksi vesilintujen ruokintametsästys tulee kieltää lailla, samalla tavoin kuin esimerkiksi karhun metsästys haaskaa apuna käyttäen on kielletty. Lakiin lisättäisiin uusi 33 §:n 2 momentin 2 kohta, jossa ravintohoukuttimen käyttö vesilintuja metsästäettäessä olisi kielletty.

Pykälä rajaa ainoastaan metsästystarkoituksessa perustetun, pistemäisen ruokinnan käytön pois. Pykälä ei kiellä esimerkiksi riistapeltojen olemassaoloa. Riistapeltojen tarkoitus on pitkäaikainen, ja niillä on myös muita, positiivisia vaikutuksia kuin mahdollinen vesilintujen ruokaileminen. Riistapelot kattavat myös laajempia alueita siinä missä ruokintametsästyksen tarkoitettu ruokinta usein nimenomaan pyrkii rajaamaan linnut pienelle alueelle, jolta niitä on helppo ampua.

Ruokintametsästyksen kieltäminen ohjaisi vesilintujen metsästystä vähemmän tehokkaihin, perinteisiin metsästäjien taitoja vaativiin pyyntitapoihin ja parantaisi metsästyksen sosiaalista, kulttuurista ja ekologista kestävyyttä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

metsästyslain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 33 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 583/2015,
seuraavasti:

33 §

Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, metsästystä koskevat seuraavat kiellot ja rajoitukset:

- 1) vesilintujen metsästyksessä ei saa käyttää lyijyhauleja;
- 2) vesilintujen metsästyksessä ei saa käyttää veteen tai maalle sijoitettua, ihmisen perustamaa ja paikalle tuotuun ravintoon perustuvaa houkutinta;
- 3) riistanisäkkäiden metsästyksessä ei saa käyttää toiminnaltaan tai käyttötavaltaan valikoi-mattomia verkkoja;
- 4) jos karhun metsästykseen on myönnetty poikkeuslupa 41 a §:n 3 tai 4 momentin nojalla:
 - a) metsästyksessä ei saa käyttää haaskaa eikä ihmisen perustamaa ravintoon tai hajuun perus-tuvaa karhun houkutinta;
 - b) karhua ei saa nurmipeltoa lukuun ottamatta ampua pellolta, jolta satoa ei ole korjattu;
 - c) karhua ei saa ajaa eikä ampua pesästä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

Helsingissä 18.10.2024

Tiina Elo vihr
Anna Kontula vas
Inka Hopsu vihr
Veronika Honkasalo vas
Mai Kivelä vas
Krista Mikkonen vihr
Jenni Pitko vihr
Atte Harjanne vihr